

20. maj 2009

Arbejdsløshedens danmarkskort

Det er kommuner i Jylland og på Fyn, der er hårdest ramt af den stærkt stigende arbejdsløshed, mens kommunerne i hovedstadsområdet samt i og omkring de større provinsbyer har haft de mindste stigninger. Årsagerne til denne udvikling skal bl.a. ses i de geografiske forskelle i uddannelsesniveau og erhvervsstruktur. De kommuner, der har haft de højeste stigninger i arbejdsløsheden, har også mange ufaglærte samt en stor koncentration af industri og byggeri.

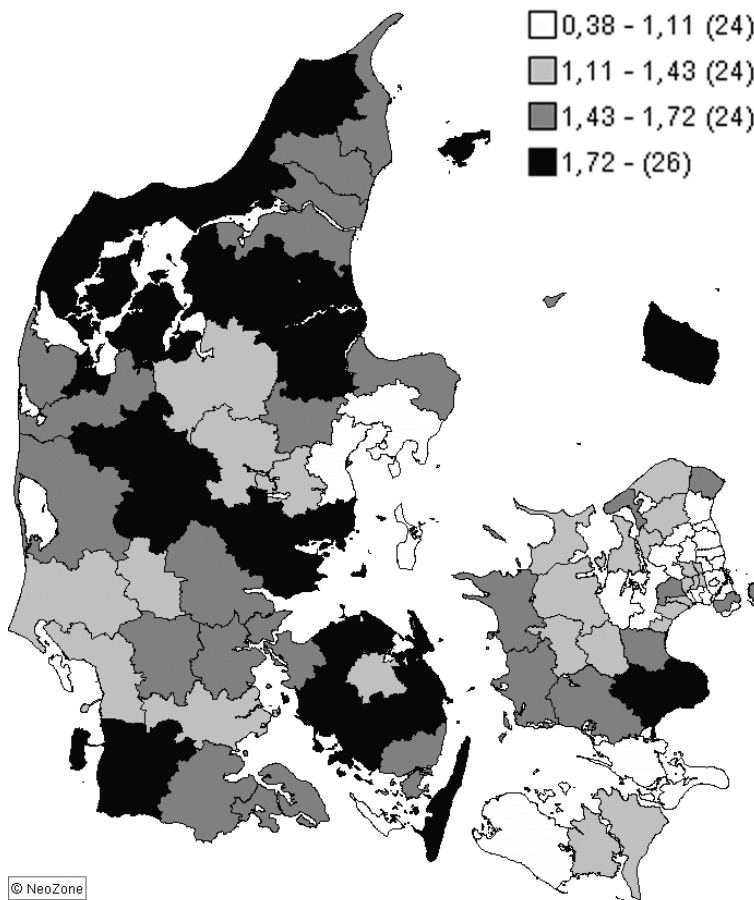
Arbejdsløsheden i Danmark er stærkt stigende. På kun tre måneder er køen af arbejdsløse vokset med 21.000 fuldtidspersoner, således at der i marts måned 2009 var 82.100 fuldtidsledige (sæsonkorrigerede). Det svarer til knap 3 pct. af arbejdsstyrken. Siden juni 2008 - hvor arbejdsløsheden bundede - er arbejdsløshedskøen vokset med knap 35.500 svarende til en stigning i arbejdsløshedsprocenten på 1,2 procentenheder. Samtidig peger alt desværre på, at vi kun har set begyndelsen af nedturen på arbejdsmarkedet. Med de vækstudsigter der tegner sig, er der stor risiko for, at arbejdsløsheden frem til udgangen af 2010 bliver fordoblet sammenholdt med i dag.

Store geografiske forskelle i arbejdsløsheden

Ser man på arbejdsløsheden geografisk, har alle kommuner haft stigende arbejdsløshed siden juni 2008, hvor arbejdsløsheden bundede. Figur 1 viser, hvor meget arbejdsløshedsprocenten er ændret fra juni 2008 til marts 2009 for samtlige af landets kommuner. Desto mørkere farve, des større stigning i arbejdsløsheden. Som det fremgår af figuren, er det især Jylland og Fyn, der har oplevet store stigninger i arbejdsløsheden. Modsat er hovedstadsområdet og områderne i og omkring de store provinsbyer mindre ramt.

Arbejdsløshedsprocenten lå i marts 2009 i næsten halvdelen af landets kommuner dobbelt så højt som i juni 2008. I nogle få kommuner ligger arbejdsløshedsprocenten endda mere end 3 gange så højt.

Figur 1. Ændring i arbejdsløshedsprocenten (procentpoint) siden juni 2008, sæsonkorrigeret

Anm.: Arbejdsløsheden er opgjort ud fra bopælskommune.
Kilde: AErådet pba. Danmarks Statistik.

Af tabel 1 ses de 20 kommuner, der har oplevet de største stigninger i arbejdsløshedsprocenten siden juni 2008. Mens arbejdsløshedsprocenten på landsgennemsnittet er steget ca. 1,2 procentenheder, er den for disse 20 kommuner i gennemsnit steget med ca. 2 procentenheder. Samtidig har næsten halvdelen af kommunerne oplevet stigninger på 2 procentenheder eller mere.

Som det også fremgår af tabellen, er der kun to sjællandske kommuner (Stevns og Faxe) blandt de kommuner med den dårligste arbejdsløshedsudvikling, og ingen kommuner i Københavnsområdet er repræsenteret på denne liste.

Tabel 1 viser endvidere kommunernes andel af ufaglærte¹ i beskæftigelse samt hvor stor en del af beskæftigelsen i kommunen, der ligger inden for industri og byggeri. Årsagen til, at der fokuseres på disse grupper, er, at det netop er inden for disse områder, at den økonomiske krise indtil videre har ramt først og hårdest.²

¹ Her defineret som dem, der har grundskole som højeste uddannelsesniveau samt uoplyst.

² Samtidig præges disse brancher af en stor andel timelønnede, hvor opsigelsesvarslerne typisk er kortere end folk ansat på funktionærlignende vilkår.

Tabel 1. De 20 kommuner med de største arbejdsløhedsstigninger fra juni 2008 til marts 2009, sæsonkorrigeret

Kommune	Antal ledige	Siden juni (pct. point)	Andel af ufaglærte	Andel i bygge og anlæg og industri
Skive	869	2,3	33	33
Ikast-Brande	743	2,3	36	29
Rebild	497	2,2	30	27
Kerteminde	406	2,2	31	30
Assens	798	2,1	31	29
Mariagerfjord	784	2,1	32	29
Morsø	401	2,0	38	33
Stevns	377	2,0	31	24
Nordfyns	532	2,0	33	27
Herning	1.256	1,9	31	28
Jammerbugt	713	1,9	34	26
Horsens	1.294	1,9	31	30
Hjørring	1.326	1,9	32	24
Vesthimmerlands	661	1,8	36	32
Struer	370	1,8	34	34
Faaborg-Midtfyn	805	1,8	29	26
Tønder	639	1,8	35	26
Nyborg	479	1,8	31	24
Odder	323	1,8	24	22
Faxe	597	1,7	31	24
Uvægtet gennemsnit	-	2,0	32	28
Lands gennemsnit	82.100	1,2	27	21

Anm.: De mindste ø-kommuner er ikke medtaget. Se endvidere boks 1.

Kilde: AErådet pba. Danmarks Statistik. Sæsonkorrigeret.

Som det fremgår af tabellen, ligger andelen af ufaglærte i de hårdest ramte kommuner på gennemsnitligt 32 pct. mod et gennemsnit for hele landet på 27 pct. Derudover er det bemærkelsesværdigt, at alle de 20 kommuner med de største stigninger i arbejdsløsheden, bortset fra Odder kommune, har flere ufaglærte i beskæftigelse end landsgennemsnittet.

Dykker man ned i tallene og ser på, hvor mange der var beskæftigede med bygge og anlæg eller i industrien, så ligger gennemsnittet for hele landet på ca. 21 pct., mens kommunerne med den dårligste arbejdsløhedsudvikling ligger på 28 pct. Samtidig har ingen af kommunerne i tabel 1 en andel under landsgennemsnittet.

Samlet set er der altså en helt klar tendens til, at de kommuner, der indtil nu har været hårdest ramt af arbejdsløshed, er kommuner, der har mange ufaglærte og en stor koncentration af beskæftigede inden for byggeri og industri.

Af tabel 2 ses det, at kun 3 af de 20 kommuner (Århus, Syddjurs og Lolland) med de mindste stigninger i antallet af arbejdsløse siden juni 2008 ikke er sjællandske. Det ses desuden, at udkantskommunen Lolland klarer sig overraskende godt. Det kan imidlertid skyldes, at der i forvejen var mange arbejdsløse, jf. nedenfor.

Mens arbejdsløsheden for hele landet som gennemsnit er steget 1,2 procentenheder siden juni, er den i gennemsnit for kommunerne i tabel 2 "kun" steget 0,8 procentenheder. For en række nordsjællandske kommuner samt Frederiksberg er arbejdsløshedsprocenten "kun" steget omkring ½ procentenhed.

Tabel 2. De 20 kommuner med de mindste arbejdsløshedsstigninger fra juni 2008 til marts 2009, sæsonkorrigeret

Kommune	Antal ledige	Siden juni (pct. point)	Andel af ufaglærte	Andel i bygge og anlæg og industri
Allerød	144	0,4	18	16
Gentofte	565	0,4	16	11
Furesø	371	0,5	20	16
Lyngby-Taarbæk	412	0,5	17	12
Frederiksberg	1.457	0,6	16	9
Rudersdal	428	0,7	17	12
Lolland	715	0,8	34	24
Hørsholm	190	0,8	17	12
Dragør	141	0,8	22	13
Egedal	323	0,8	21	21
Gladsaxe	769	0,8	23	16
Fredensborg	467	0,9	23	15
Roskilde	873	0,9	22	16
Lejre	270	0,9	22	20
Syddjurs	529	1,0	28	21
København	11.699	1,0	21	10
Hvidovre	594	1,0	29	16
Vallensbæk	155	1,0	24	16
Århus	4.559	1,1	19	13
Brøndby	446	1,1	35	14
Uvægtet gennemsnit	-	0,8	22	15
Landsgennemsnit	82.100	1,2	27	21

Anm.: De mindste ø-kommuner er ikke medtaget. Se endvidere boks 1.

Kilde: AERådet pba. Danmarks Statistik. Sæsonkorrigeret.

Ser vi på andelen af ufaglærte i beskæftigelse, ligger den på 22 pct. for kommunerne med de mindste stigninger i arbejdsløsheden, mens den er på 27 pct. for landsgennemsnittet og 32 pct. for de kommuner med de største stigninger.

Analyserer man, hvor mange som var beskæftigede i bygge og anlæg eller i industrien, ligger gennemsnittet for kommunerne i tabel 2 på 15 pct. mod et gennemsnit for hele landet på 21 pct. og et gennemsnit for de kommuner med de største ledighedsstigninger på 28 pct. Tre ud af de tyve kommuner (Lolland, Egedal og Syd-

djurs) i tabel 2 har således samme eller en større andel beskæftigede som landsgennemsnittet, men ingen af kommunerne har en større andel end gennemsnittet for kommunerne i tabel 1.

De kommuner, der skiller sig ud ved både at have flere ufaglærte og flere ansat inden for industrien samt byggeriet sammenlignet med landsgennemsnittet, er Lolland og Syddjurs. Ingen af disse kommuner har dog samtidig en højere andel af både ufaglærte og beskæftigede inden for industri og byggeri sammenlignet med gennemsnittet for de kommuner, der har de højeste arbejdsløshedsstigninger.

Alt i alt er der således en klar tendens til, at de kommuner, der indtil nu har været hårdest ramt af arbejdsløshed, også er kommuner, der har mange ufaglærte og en stor koncentration af beskæftigede inden for byggeri og industri. Modsat har de kommuner med de mindste stigninger ikke så mange ufaglærte, ligesom andelen af beskæftigede inden for industri og byggeri generelt er mindre.

I bilagstabel b1 er arbejdsløsheden i marts 2009 samt udviklingen fra juni 2008 til marts 2009 for alle kommuner sorteret efter top-bund. Ligeledes kan man her se kommunernes antal ufaglærte i beskæftigelse samt hvor stor andel af beskæftigelsen, der ligger inden for industrien samt byggeriet. I bilagstabel b2 kan man se de samme oplysninger for kommunerne, men her i alfabetisk rækkefølge. Boks 1 beskriver kort metoden bag opgørelserne.

Boks 1. AErådets opgørelse af de kommunale arbejdsløshedstal

AErådet har på baggrund af arbejdsløshedstallene fra Danmarks Statistik udarbejdet en opgørelse af den sæsonkorrigerede arbejdsløshed fordelt på kommuner. Danmark Statistik offentliggør ikke selv sæsonkorrigerede arbejdsløshedstal på kommuneniveau. Samtidig forefindes kun foreløbige kommunetal, der ikke er korrigeret for forsinkede indberetninger mv., for de seneste 6 måneder.

AErådets opgørelse korrigerer derfor de foreløbige tal for forsinkelser mv. ved at opjustere med det historiske forhold mellem foreløbige og endelige tal på kommuneniveau. Samtidig foretages der sæsonkorrektion på de endelige og sæsonkorrigerede tal. Til grundlag for arbejdsløshedsprocenter er brugt den nyeste arbejdsstyrkeopgørelse fra RAS.

Opgørelserne af andelen af ufaglærte og beskæftigede inden for industri og byggeri er baseret på den seneste registerbaserede arbejdsstyrke statistik (RAS) opgjort efter bopæl.

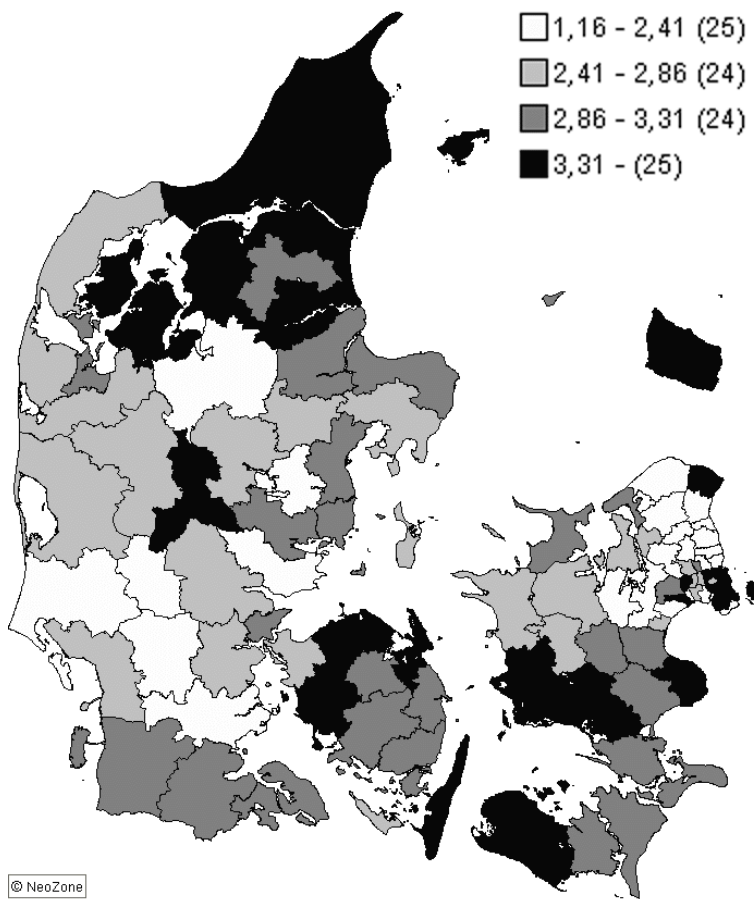
Stor variation i størrelsen på ledigheden

Det hører selvfølgelig med til billedet ovenfor, at arbejdsløsheden i juni 2008 lå lavt i mange af de kommuner, der har oplevet de største stigninger i arbejdsløsheden. Det ser man bl.a. ved, at arbejdsløshedsprocenterne i mange jyske kommuner stadig ligger lavt i marts 2009, selvom der har været relativt store stigninger i antallet af arbejdsløse siden juni 2008. Modsat viser tallene, at fx Lolland kommune, der har oplevet en af de mindste stigninger i arbejdsløshedsprocenten, er blandt de kommuner, hvor arbejdsløsheden ligger højest i marts 2009.

Figur 2 viser arbejdsløshedsprocenterne på kommuner i marts 2009. De højeste arbejdsløshedsprocenter finder man i Nordjylland, på Bornholm, i Københavns kommune på dele af Københavns vestegn, i Hjørring, i kommuner på det nordlige Fyn samt Sydsjælland og Lolland.

De laveste arbejdsløshedsprocenter finder man især i hovedstadsområdet og Nordsjælland. Vejen og Varde optræder imidlertid også på top 10 over kommuner med de laveste arbejdsløshedsprocenter på trods af relativt store stigninger i arbejdsløshedsprocenterne siden juni sidste år.

Figur 2. Arbejdsløshed i procent, marts 2009 (sæsonkorrigeret)

Anm.: Arbejdsløsheden er opgjort ud fra bopælskommune.

Kilde: AErådet pba. Danmarks Statistik.

Behov for nye initiativer

De seneste økonomiske nøgletal vidner om, at vi står midt i den værste vækstkrise siden 2. verdenskrig. De historisk dårlige vækstudsigter vil sammen med en historisk dårlig produktivitetssituation afspejle sig i en markant nedgang på arbejdsmarkedet i år og de kommende år. Det ændrer regeringens Forårspakke 2.0 desværre ikke meget ved, idet Forårspakke 2.0 isoleret set kun redder 5.000-6.000 personer fra arbejdsløshed i år.

Det er på nuværende tidspunkt afgørende at undgå, at vækstkrisen i økonomien ikke forplanter sig til en større krise på arbejdsmarkedet. Problemet ved stærkt stigende arbejdsløshed er for det første, at det kan sætte gang i en negativ økonomisk spiral, hvor husholdningerne bliver endnu mere forsigtige med at bruge penge. For det andet kan det sætte sig negativt i strukturerne på arbejdsmarkedet og dermed i økonomiens vækstpotentiale på sigt.

AE mener derfor fortsat, at der er behov for initiativer, der kan modvirke, at krisen udvikler sig til en stor arbejdsmarkedskrise. En sådan vækstpakke bør have hovedvægt på offentlige investeringer eller tiltag, der har virkning som offentlige investeringer, fordi disse har den største økonomiske effekt på kort sigt. Offentlige investeringer er i den forstand et lagt bedre krisestyringsinstrument end skattelettelser.

Samtidig ligger der en stor udfordring i at få opkvalificeret arbejdsstyrken til de uddannelseskrav, der stilles på fremtidens arbejdsmarked. Her har den aktive arbejdsmarkedspolitik en vigtig rolle at spille. Vi anbefaler derfor også, at en vækstpakke samtidig indeholder initiativer, der styrker arbejdsstyrkens fremtidige uddannelsesniveau. Det kunne f.eks. være en øget indsats med opkvalificering via voksen- og efteruddannelse samt initiativer rettet mod de mange unge, der fortsat falder fra ungdomsuddannelserne.

Som det fremgår af analysen ovenfor, er nogle kommuner langt mere udsatte end andre, fordi de har mange ufaglærte og en høj koncentration af meget konjunkturfølsomme erhverv. En måde at modvirke denne sårbarhed er ved målrettet at hæve befolkningens uddannelsesniveau med fokus på de dele af landet, hvor stigningerne i arbejdsløsheden har ramt særlig hårdt.

Bilag

Tabel B1 - Samlet kommuneoversigt (størst/mindst)

	Kommune	Antal ledige	Siden juni (pct. point)	Andel af ufaglærte	Andel i bygge og anlæg og industri
1	Læsø	63	2,4	39	14
2	Skive	869	2,3	33	33
3	Ikast-Brande	743	2,3	36	29
4	Rebild	497	2,2	30	27
5	Kerteminde	406	2,2	31	30
6	Assens	798	2,1	31	29
7	Mariagerfjord	784	2,1	32	29
8	Morsø	401	2,0	38	33
9	Stevns	377	2,0	31	24
10	Nordfyns	532	2,0	33	27
11	Herning	1.256	1,9	31	28
12	Jammerbugt	713	1,9	34	26
13	Horsens	1.294	1,9	31	30
14	Hjørring	1.326	1,9	32	24
15	Vesthimmerlands	661	1,8	36	32
16	Struer	370	1,8	34	34
17	Faaborg-Midtfyn	805	1,8	29	26
18	Tønder	639	1,8	35	26
19	Nyborg	479	1,8	31	24
20	Odder	323	1,8	24	22
21	Faxe	597	1,7	31	24
22	Bornholm	1.058	1,7	33	20
23	Thisted	640	1,7	36	33
24	Hedensted	561	1,7	33	34
25	Randers	1.446	1,7	29	26
26	Langeland	203	1,7	35	25
27	Sønderborg	1.081	1,7	28	35
28	Helsingør	988	1,7	26	18
29	Norddjurs	575	1,7	34	27
30	Brønderslev	655	1,7	30	24
31	Halsnæs	467	1,7	31	26
32	Næstved	1.417	1,6	29	21
33	Middelfart	464	1,6	30	24
34	Slagelse	1.302	1,6	30	21
35	Aabenraa	870	1,6	31	21
36	Aalborg	3.880	1,6	25	18
37	Frederikshavn	1.181	1,6	33	26
38	Kolding	1.203	1,6	29	25
39	Vejle	1.370	1,6	29	24
40	Tårnby	711	1,6	30	14
41	Favrskov	601	1,5	27	26

42	Fredericia	773	1,5	31	24
43	Lemvig	277	1,5	35	31
44	Ringkøbing-Skjern	736	1,5	35	35
45	Køge	935	1,5	28	21
46	Vejen	411	1,5	35	30
47	Holstebro	722	1,5	31	28
48	Høje-Taastrup	807	1,5	31	16
49	Svendborg	897	1,5	26	19
50	Kalundborg	670	1,4	32	24
51	Ishøj	491	1,4	40	15
52	Frederikssund	596	1,4	26	23
53	Silkeborg	1.152	1,3	27	24
54	Esbjerg	1.526	1,3	30	25
55	Viborg	1.151	1,3	29	27
56	Ringsted	500	1,3	29	22
57	Guldborgsund	883	1,3	31	20
58	Holbæk	934	1,3	29	20
59	Herlev	389	1,3	28	17
60	Hillerød	554	1,3	22	17
61	Billund	270	1,3	36	33
62	Ballerup	578	1,2	27	18
63	Skanderborg	664	1,2	23	23
64	Odsherred	452	1,2	33	23
65	Odense	3.072	1,2	25	18
66	Greve	603	1,2	26	16
67	Haderslev	607	1,2	31	24
68	Solrød	272	1,2	22	18
69	Varde	489	1,2	34	29
70	Sorø	397	1,2	28	22
71	Glostrup	287	1,2	27	16
72	Albertslund	486	1,1	33	12
73	Gribskov	477	1,1	28	22
74	Rødovre	490	1,1	28	16
75	Vordingborg	689	1,1	31	21
76	Brøndby	446	1,1	35	14
77	Århus	4.559	1,1	19	13
78	Vallensbæk	155	1,0	24	16
79	Ærø	71	1,0	29	17
80	Hvidovre	594	1,0	29	16
81	København	11.699	1,0	21	10
82	Syddjurs	529	1,0	28	21
83	Lejre	270	0,9	22	20
84	Roskilde	873	0,9	22	16
85	Fredensborg	467	0,9	23	15
86	Fanø	38	0,8	23	14
87	Gladsaxe	769	0,8	23	16

88	Egedal	323	0,8	21	21
89	Dragør	141	0,8	22	13
90	Hørsholm	190	0,8	17	12
91	Lolland	715	0,8	34	24
92	Rudersdal	428	0,7	17	12
93	Frederiksberg	1.457	0,6	16	9
94	Lyngby-Taarbæk	412	0,5	17	12
95	Samsø	50	0,5	33	13
96	Furesø	371	0,5	20	16
97	Gentofte	565	0,4	16	11
98	Allerød	144	0,4	18	16

Kilde: AErådet pba. Danmarks Statistik. Sæsonkorrigeret.

Tabel B2 - Samlet kommuneoversigt (alfabetisk)

	Kommune	Antal ledige	Siden juni (pct. point)	Andel af ufaglærte	Andel i bygge og anlæg og industri
72	Albertslund	486	1,1	33	12
98	Allerød	144	0,4	18	16
6	Assens	798	2,1	31	29
62	Ballerup	578	1,2	27	18
61	Billund	270	1,3	36	33
22	Bornholm	1.058	1,7	33	20
76	Brøndby	446	1,1	35	14
30	Brønderslev	655	1,7	30	24
89	Dragør	141	0,8	22	13
88	Egedal	323	0,8	21	21
54	Esbjerg	1.526	1,3	30	25
86	Fanø	38	0,8	23	14
41	Favrskov	601	1,5	27	26
21	Faxe	597	1,7	31	24
85	Fredensborg	467	0,9	23	15
42	Fredericia	773	1,5	31	24
93	Frederiksberg	1.457	0,6	16	9
37	Frederikshavn	1.181	1,6	33	26
52	Frederikssund	596	1,4	26	23
96	Furesø	371	0,5	20	16
17	Faaborg-Midtfyn	805	1,8	29	26
97	Gentofte	565	0,4	16	11
87	Gladsaxe	769	0,8	23	16
71	Glostrup	287	1,2	27	16
66	Greve	603	1,2	26	16
73	Gribskov	477	1,1	28	22
57	Guldborgsund	883	1,3	31	20
67	Haderslev	607	1,2	31	24
31	Halsnæs	467	1,7	31	26
24	Hedensted	561	1,7	33	34
28	Helsingør	988	1,7	26	18
59	Herlev	389	1,3	28	17
11	Herning	1.256	1,9	31	28
60	Hillerød	554	1,3	22	17
14	Hjørring	1.326	1,9	32	24
58	Holbæk	934	1,3	29	20
47	Holstebro	722	1,5	31	28
13	Horsens	1.294	1,9	31	30
80	Hvidovre	594	1,0	29	16
48	Høje-Taastrup	807	1,5	31	16
90	Hørsholm	190	0,8	17	12
3	Ikast-Brande	743	2,3	36	29

51	Ishøj	491	1,4	40	15
12	Jammerbugt	713	1,9	34	26
50	Kalundborg	670	1,4	32	24
5	Kerteminde	406	2,2	31	30
38	Kolding	1.203	1,6	29	25
81	København	11.699	1,0	21	10
45	Køge	935	1,5	28	21
26	Langeland	203	1,7	35	25
83	Lejre	270	0,9	22	20
43	Lemvig	277	1,5	35	31
91	Lolland	715	0,8	34	24
94	Lyngby-Taarbæk	412	0,5	17	12
1	Læsø	63	2,4	39	14
7	Mariagerfjord	784	2,1	32	29
33	Middelfart	464	1,6	30	24
8	Morsø	401	2,0	38	33
29	Norddjurs	575	1,7	34	27
10	Nordfyns	532	2,0	33	27
19	Nyborg	479	1,8	31	24
32	Næstved	1.417	1,6	29	21
20	Odder	323	1,8	24	22
65	Odense	3.072	1,2	25	18
64	Odsherred	452	1,2	33	23
25	Randers	1.446	1,7	29	26
4	Rebild	497	2,2	30	27
44	Ringkøbing-Skjern	736	1,5	35	35
56	Ringsted	500	1,3	29	22
84	Roskilde	873	0,9	22	16
92	Rudersdal	428	0,7	17	12
74	Rødovre	490	1,1	28	16
95	Samsø	50	0,5	33	13
53	Silkeborg	1.152	1,3	27	24
63	Skanderborg	664	1,2	23	23
2	Skive	869	2,3	33	33
34	Slagelse	1.302	1,6	30	21
68	Solrød	272	1,2	22	18
70	Sorø	397	1,2	28	22
9	Stevns	377	2,0	31	24
16	Struer	370	1,8	34	34
49	Svendborg	897	1,5	26	19
82	Syddjurs	529	1,0	28	21
27	Sønderborg	1.081	1,7	28	35
23	Thisted	640	1,7	36	33
18	Tønder	639	1,8	35	26
40	Tårnby	711	1,6	30	14
78	Vallensbæk	155	1,0	24	16

69	Varde	489	1,2	34	29
46	Vejen	411	1,5	35	30
39	Vejle	1.370	1,6	29	24
15	Vesthimmerlands	661	1,8	36	32
55	Viborg	1.151	1,3	29	27
75	Vordingborg	689	1,1	31	21
79	Ærø	71	1,0	29	17
35	Aabenraa	870	1,6	31	21
36	Aalborg	3.880	1,6	25	18
77	Århus	4.559	1,1	19	13

Kilde: AE pba. Danmarks Statistik. Sæsonkorrigeret.